

'Licht waar het moet, donker waar het kan'

Oplegnotitie voor het concept- beleidsplan Openbare Verlichting ten behoeve van de beeldvormende raadsvergadering

Wat is de aanleiding?

Op de bestuurlijke planner staat het beleid voor openbare verlichting ingepland voor Q4 2023. Het betreft een herijking van het 'Beleidsdeel Openbare Verlichting 2014-2023' voor de gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht.

Ons college heeft op basis hiervan in 2014 een de notitie 'Uitgangspunten onderhoud openbare verlichting 2015-2025' vastgesteld waarna de gemeenteraad de benodigde financiële middelen beschikbaar heeft gesteld. In december 2022 is deze notitie naar de raad is gestuurd.

Vanuit de betrokken Drechtstedengemeenten is het wenselijk dit beleid te actualiseren omdat dit afloopt. In het gezamenlijke document stellen we beleidsuitgangspunten op die voor ons allen gelijk zijn en het is daarom van belang dat we daar allen vooraf achter staan. Het is mogelijk om eventuele afwijkingen per gemeente in beheerplannen uit te werken.

Om het beleid te actualiseren hebben we in de Drechtsteden reeds vanuit de vakdisciplines de voorbereidingen getroffen en op basis van de laatste ontwikkelingen tot een geactualiseerd conceptbeleidsplan uitgewerkt. De volgende stap is om wensen input op te halen bij de gemeenteraad. Met deze input gaan we het plan waar nodig aanscherpen en kunnen ook scenario's worden uitgewerkt met de financiële consequenties.

Wat is de reikwijdte van dit beleidsplan?

De drie belangrijkste functies van de openbare verlichting zijn verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid. Er zijn veel aspecten in de openbare ruimte die invloed hebben op de verlichting en het verlichtingsniveau. Wat wel en niet onder openbare verlichting valt is beschreven in het conceptbeleidsplan. Hoe er wordt verlicht wordt uitgewerkt in een beheerplan.

Financiën

De financiële consequenties van het vast te stellen beleid worden in beeld gebracht en maken onderdeel uit van de besluitvorming.

Wat zijn de belangrijkste punten in het geactualiseerde beleidsplan?

Ambities: duurzaam en veilig

Het bestaande beleidsuitgangspunt 'Licht waar het moet, donker waar het kan' blijft overeind. Duurzaam en veilig verlichten blijft het uitgangspunt.

De in het vorige plan gemaakte keuzes blijken goed uit te pakken want alle hieronder genoemde ambities zijn gehaald of liggen op schema:

- het leveren van een bijdrage aan de sociale- en verkeersveiligheid.
- het beperken van lichthinder en lichtvervuiling.
- het gebruiken van duurzame materialen.
- het energieverbruik verder verlagen.
- het beperken van kosten.

We blijven deze ambities in de volgende beleidsperiode nastreven met de volgende doelstellingen, die in het beleidsplan verder worden toegelicht:

Werken volgens de norm

We werken volgens landelijke en Europese normen. We volgen daarbij de Nederlandse Praktijk Richtlijn (NPR) en voldoen hieraan voor 68% (ten opzichte van 29% in 2017).

De doelstellingen in het SER-Energieakkoord (2013) halen

We liggen op schema om de energiedoelstellingen te halen. Deze doelstellingen worden elk jaar gemonitord. De afname van het energieverbruik is nu 26% t.o.v. 2013 waarmee we op schema liggen voor de 50% in 2030. Dit resultaat hebben we vooral door verledning bereikt ondanks dat er lichtpunten bij gekomen zijn om aan de richtlijnen te voldoen.

Assetmanagement

- Het beheer wordt verzorgd door Dordrecht waar wordt gewerkt volgens de principes van assetmanagement. Zo houden we de kwaliteit en veiligheid van de openbare verlichting blijvend op peil.
- We vervangen masten en armaturen op tijd en stellen vervanging uit waar dat verantwoord is. We blijven inzetten op het continu verbeteren van onze processen om uiteindelijk nog verder te kunnen optimaliseren.
- Sinds 2018 werken we met GISIB. Dit landelijke systeem bevordert integraal beheer van de openbare ruimte.
- Planningen worden afgestemd op projecten in de openbare ruimte.

Regionale samenwerking

Sinds 2011 werken we samen met Dordrecht en Alblasterdam aan de openbare verlichting. In 2013 heeft ook Zwijndrecht zich hierbij aangesloten. Dordrecht is servicegemeente voor deze samenwerking. Door de samenwerking kunnen we kennis bundelen, werken we efficiënter en besparen we op de kosten, bijvoorbeeld doordat we groter kunnen inkopen.

Voortdurend verduurzamen

- We investeren in duurzaam materiaalgebruik en kopen regionaal duurzame energie in. In de aanbestedingscriteria is circulariteit meegenomen.
- Op doorgaande wegen dimmen we 's nachts met 30% (alleen bij armaturen vanaf 2013). De komende periode willen we op steeds meer plekken waar dat kan gaan dimmen. Ledverlichting maakt maatwerk makkelijker.
- Ook nemen we deel aan pilots om efficiënter energieverbruik te bewerkstelligen. We zoeken steeds nieuwe mogelijkheden om verder te verduurzamen.

Fluorescentielampen:

Daar deze niet meer gemaakt worden is versnelde vervanging van armaturen noodzakelijk. Dit leidt tot hogere vervangingskosten na 2027. Financiële consequenties worden in beeld gebracht.

Slimme verlichting overal invoeren

We testen met slimme verlichting. Hiermee gaan we steeds meer op afstand regelen. We kunnen bijvoorbeeld dimmen in tijdsblokken. Ook kunnen we storingen sneller verhelpen. Bij nieuwe aanleg worden de voorzieningen voor slimme verlichting al standaard meegenomen.

Lichthinder en lichtvervuiling tegengaan

- We hebben oog voor de nadelige gevolgen van licht op dieren en planten. We winnen daar waar nodig ecologisch advies in. Om specifieke diersoorten te beschermen kunnen we werken met aangepaste verlichting.
- Met metingen en het gebruik van efficiënte armaturen gaan we lichtvervuiling tegen.

Inwoners informeren en betrekken

- Met Fixi kunnen we snel inspelen op meldingen van inwoners.

- Bij (her)inrichting van de openbare ruimte worden inwoners betrokken. Openbare verlichting maakt daar onderdeel van uit. Inwonerparticipatie bij de keuze van verlichting is beperkt door vastgestelde verlichtings-richtlijnen en standaardisatie.

Licht waar het moet, donker waar het kan:

- Buiten de bebouwde kom niet verlichten behalve gevaarlijke kruispunten en woon-werk fietspaden.
- Recreatieve fiets- en voetpaden zonder belangrijke functie worden niet verlicht. Dit voorkomt schijnveiligheid.
- Stadsranden aandacht voor het tegengaan van ongewenste lichtverspreiding.
- Parken worden in principe niet verlicht.
- Achterpaden/brandgangen wordt per gemeente en per situatie verschillend geregeld in beheerdeel wordt dit onderwerp nader uitgewerkt.
- Tunnels en viaducten waar nodig ook overdag verlicht.
- Kinderspeelvoorzieningen /trap- en sportveldjes / hondenuitlaatvoorzieningen: worden niet apart verlicht tenzij afwijkend besluit.
- Specifieke openbare verlichting maakt geen deel uit van de vigerende richtlijnen; aparte afspraken maken is mogelijk.

Bijdrage aan het CWP

- We willen Sliedrecht mooier, vitaler, duurzamer en veiliger maken.
- Veilig & inclusief Sliedrecht: veilige buurten, samenwerken in de regio.
- Ondernemend & betrokken Sliedrecht: vitale bedrijventerreinen en een levendig centrum (medewerking aan sfeerverlichting).
- Ruimtelijke vernieuwing: ruimtelijke kwaliteit (groen, oevers, leefbaar en veilig), duurzaam/energieneutraal, fietsinfra prioriteit en STOMP-principe (o.b.v. verkeersbeleid worden knelpunten op openbare verlichting uitgewerkt), implementatie omgevingswet (onderdeel van proces).
- Slagvaardige organisatie: basis op orde, zorgen voor uitvoeringskracht, samenwerken in en met de regio.

Wat vragen we aan de raad?

In het conceptbeleidsplan leest u binnen welke kaders we openbare verlichting vorm geven. De belangrijkste zaken hebben we hierboven globaal uitgelicht.

- Kunt u zich vinden in de wijze waarop we met openbare verlichting bijdragen aan verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid in Sliedrecht?
- Zijn er zaken die u mist, zaken die u meer uitgelicht wilt zien en/of aandachtspunten die u ons mee wilt geven? Zo ja, welke?
- Vind u het onderstaande een logisch vervolgproces?
 - Q1 2024: Met uw input stemmen we het beleidsplan af met beleidsdisciplines, communicatie (t.b.v. bewoners), externe stakeholders (Tablis Wonen, Stichting Sliedrecht Groen, Waterschap Rivierenland, Fietsersbond, Winkelierskring, GGD, Omgevingsdienst, Natuur en Vogelwacht) en betrokken Drechtstedengemeenten.
 - Q2/Q3 2024: Op basis hiervan wordt het beleidsplan aangescherpt en worden de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt ten aanzien van beheer en uitvoering. Daarbij wordt ook naar varianten gekeken. Het aangepaste concept leggen we voor aan bovengenoemde betrokkenen waarna we het concept indien nodig nog verder aanscherpen.
 - Q3/Q4 2024: het beleidsplan wordt in routing gebracht (college, oordeelsvormende- en besluitvormende raad) ter besluitvorming.